

V JAKÝCH DOKUMENTECH JE UKOTVENO

Listina základních práv a svobod, Hlava II., Oddíl I., Základní lidská práva a svobody – čl. 6

Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod – čl. 2

PRÁVNÍ ÚPRAVA

Článek 6 Listiny

- 1) Každý má právo na život. Lidský život je hoden ochrany již před narozením.
- 2) Nikdo nesmí být zbaven života.
- 3) Trest smrti se nepřipouští.
- 4) Porušením práv podle tohoto článku není, jestliže byl někdo zbaven života v souvislosti s jednáním, které podle zákona není trestné.

Článek 2 Úmluvy

- 1) Právo každého na život je chráněno zákonem. Nikdo nesmí být úmyslně zbaven života kromě výkonu soudem uloženého trestu následujícího po uznání viny za spáchání trestného činu, pro který zákon ukládá tento trest.

- 2) Zbavení života se nebude považovat za způsobené v rozporu s tímto článkem, jestliže bude vyplývat z použití síly, které není víc než zcela nezbytné, při:
 - a) obraně každé osoby proti nezákonnému násilí;
 - b) provádění zákonného zatčení nebo zabránění útěku osoby zákonně zadržené;
 - c) zákonně uskutečněné akci za účelem potlačení nepokojů nebo vzpoury.

Právo na život patří k nejdůležitějším základním právům. Listina stanovuje nepřípustnost trestu smrti a deklaruje, že nikdo nesmí být zbaven života jinak než v souvislosti s jednáním, které není trestné. Člověk může jiného usmrtit v případě, že se jedná o nutnou obranu, odvrací nebezpečí ze situace krajní nouze nebo za podmínek oprávněného použití služební zbraně. Z Úmluvy je patrné, že ta trest smrti připouští.

Kdyby byla zákonem připuštěná eutanazie, byla by v souladu s Listinou.

POMNÍK SVATÉHO VÁCLAVA

str. 11, pomník – foto Jiří Sládeček

28. ZÁŘÍ – DEN ČESKÉ STÁTNOSTI

VÝCHOVA K OBČANSTVÍ – STÁTNÍ SVÁTKY

[11]

Otázky:

- 1) Kde stojí socha sv. Václava, napiš, jaké významné události jsou se sochou a místem spojeny?
- 2) V jaké podobě je sv. Václav na pomníku znázorněn? Popiš Václavovo oblečení – co všechno lze z fotografie rozpoznat?
Co představuje symbol, který má na hrudi, proč jej lidé nosili/nosí?
- 3) Jaké osoby obklopují na pomníku samotnou sochu sv. Václava?
- 4) V čem je podle vás důležitost a význam pomníku sv. Václava?

Odpovědi:

1)

2)

3)

4)

1) Kde stojí socha sv. Václava, napiš, jaké významné události jsou se sochou a místem spojeny?

Pomník svatého Václava na **Václavském náměstí v Praze** je dílem **Josefa Václava Myslbeka**, nejvýznamnějšího českého sochaře přelomu 19. a 20. století. Myslbek začal na návrhu pomníku pracovat v roce 1894. Pomník byl **odhalen v roce 1912**. V následujících letech pokračovaly doplňující práce na sochách, které obklopují vlastní sochu sv. Václava.

Doplnění: *V prostředku náměstí stála od konce 17. století barokní jezdecká socha sv. Václava. Tehdy ještě neslo náměstí název Koňský trh. U sochy se konaly mše. V roce 1848 byl Koňský trh přejmenován na Václavské náměstí, jak prosazoval v dobovém tisku Karel Havlíček Borovský. Stará barokní socha byla odstraněna v roce 1879. Právě tehdy začaly diskuse o nové reprezentativnější soše. Stará barokní socha je umístěna v Lapidáriu Národního muzea, její kopie stojí na pražském Vyšehradě.*

Významné události jsou spojeny s pomníkem sv. Václava

Důležité politické události moderní české historie se často udály v prostoru pod pomníkem patrona české země. Dělo se tak **28. října 1918**, kdy zde občané metropole demonstrovali za rozchod s habsburskou monarchií. **V srpnu 1968** obletěly celý svět obrazy okupantů na Václavském náměstí. Proti okupaci armádami Varšavské smlouvy se zde **demonstrovalo i v roce 1969**. V časech sklonku komunistické diktatury se u sochy scházeli demonstranti požadující liberalizaci poměrů, přičemž byli, často surově, vytlačováni komunistickými bezpečnostními oddíly. **V listopadu 1989 sloužil prostor u pomníku jako místo prvních projevů demonstrantů** a plocha pro vyvěšování plakátů a transparentů. Následně se zde začaly organizovat masové demonstrace vedoucí k pádu komunistické diktatury. Politická shromáždění se konají pod pomníkem i ve svobodných poměrech. Populární jsou ale i spontánní oslavy významných úspěchů českých sportovců.

2) V jaké podobě je sv. Václav na pomníku znázorněn? Popiš Václavovo oblečení – co všechno lze z fotografie rozpoznat? Co představuje symbol, který má na hrudi, proč jej lidé nosili/nosí?

Svatý Václav **připomíná na pomníku spíše válečníka, vůdce českého vojska**, než umírněného světce. Souvisí to s mobilizačním apelem na českou společnost konce 19. století, která se politicky, sociálně a kulturně emancipovala. Inspirací byl pro Myslbeka svatováclavský poklad. Odtud **Václavova přilbice, meč a drátěná košile**. Spolu s nimi drží Václav v rukou **kopí s praporem, na hrudi mu visí křesťanský kříž** symbolizující náboženství, ke kterému se kníže Václav hrdě hlásil. Bojovný je i postoj koně, na kterém Václav sedí.

3) Jaké osoby obklopují na pomníku samotnou sochu sv. Václava?

Na čtyřech rozích mramorového podstavce jsou sochy čtyř osob spjatých s českými středověkými dějinami. Stejně jako sv. Václav jsou i ony patrony české země. **Na přední straně** podstavce stojí socha **sv. Ludmily** a **sv. Prokopa**, **v zadní části sv. Anežky** a **sv. Vojtěcha**. Na pomníku je dále umístěn nápis: SVATÝ VÁCLAVE VÉVODO ČESKÉ ZEMĚ KNÍŽE NÁŠ NEDEJ ZAHYNOUTI NÁM I BUDOUCÍM.

4) V čem je podle vás důležitost a význam pomníku sv. Václava?

Význam sochy sv. Václava **netkví** pouze **ve vlastní umělecké hodnotě**. Umístění sochy patrona české země na **jednom z nejdůležitějších pražských náměstí** ve středu města umocňuje **důležitost místa nejen pro společenský, ale i politický život** ve městě a celé zemi. **Svatý Václav jako významná osobnost českých dějin** má sochu na důležitém pražském náměstí **před honosnou budovou Národního muzea**, jehož **stavba reprezentovala na konci 19. století kulturní a vědeckou vyspělost českého národa**.

UDÁLOST VE STARÉ BOLESLAVI

Pohodlně si sedněte, uvolněte se... zavřete oči... uvědomte si polohu svého těla... jak sedíte, nechte si pocit uvolnění projít postupně celým tělem, od prstů na nohou... (pokrčte je a uvolněte je)... nechte uvolnění pomalu stoupat svými kotníky... lýtky... kolena... stehny... uvolněte své břicho... hrudník... krk... ramena... paže... dlaně na rukou... konečky prstů... uvolněte svaly na tváři... celé vaše tělo uvolněné a klidné.

krátká pauza (dále naznačená třemi tečkami)

Nyní na chvíli převeźmete úlohu knížete Václava v osudový den 28. září snad roku 935.

...

Je chladné podzimní ráno. Krajina je přikryta řídkou mlhou, všude panuje klid přerušovaný jen občasným vzdáleným ptačím křikem.

...

Oblečení v teplém kožíšku svižně kráčíte po kamenité pěšině směrem ke kostelíku. Při chůzi slyšíte svůj pravidelný dech a díky chladu vidíte mírné obláčky páry, které vydechujete.

...

Než se dostanete ke kostelíku, musíte ještě projít brankou ve zdi (ohradě), postavené kolem kostelního areálu. „Dnes jako by na ranní modlitbu zvonili poněkud dříve,“ pomyslíte si a zrychlíte krok.

...

Tu si povšimnete, že na vás u branky někdo čeká. Ruce má schovány pod pláštěm, jako by něco skrýval, i když si je možná jenom chrání před ranním chladem.

...

Jdete blíž, a konečně ho poznáváte. „Vždyť je to Boleslav, vida, taky si přivstal, možná má ještě něco na srdci. V poslední době dává bratr neustále více najevo nesouhlas s mou přátelskou politikou vůči Sasku, nemůže pochopit, že opačný postoj by vedl k další válce a krveprolévání... Bratr by si snad dal říct, kdyby ho neustále proti mně znovu nepopouzel... No, nechme politiku, možná se chce bratr také jenom pomodlit.“

...

PODKLAD PRO UČITELE

Jste již téměř u Boleslava, s radostí nad nečekaným setkáním ho pozdravíte.

...

Boleslav však na pozdrav neodpoví. Prudkým pohybem vytáhne ruku zpod pláště, a hle, má v ní meč. Chystá se vás udeřit.

...

Nyní příběh končí.

...

Je ráno 28. září roku 935 ve Staré Boleslavi.

...

Uvědomte si polohu svého těla... jak sedíte... pomalu napněte a uvolněte svaly na nohou... rukou... prsou... zádech a krku. Protáhněte se...

...

Nyní pomalu otevřete oči.

...

Odpovězte písemně na několik otázek.

OTÁZKY:

- 1) Popište kostelní areál, do kterého jste toho rána vstoupili.
- 2) Jak vypadal Boleslav, kterého jste před kostelem potkali (detaily oblečení, výška postavy, barva vlasů...)?
- 3) Co mohl pociťovat Václav, když jeho bratr jednal tak, jak jednal?